

MEDDDELSELER

LANDSFORENINGEN AF BESKIKKEDE ADVOKATER

Nr. 5. Maj 2001

45. Spritsager
46. Vold - Medvirken - Ansvar for et videre hændesesforløb
47. Erstatning - Incest
48. Forsvarerbeskikkelse - Salær, forbehold for rejsetid og transportomkostninger

Ransagning, privat - Krænkelser af immaterialrettigheder - Vidneudelukkelse eller -fritagelse

Landsforeningens bestyrelse:

Thomas Rørdam
formand, København

Bent Holmberg
næstformand, Aalborg

Michael Abel
Holbæk

Karen Marie Dyekjær
Esbjerg

Hanne Gullitz
Århus

Poul Jost Jensen
Glostrup

Mogens Juhl
Odense

Mette Lauritzen
København

Ansvarshavende redaktør:

Elsebeth Rasmussen

Oplagstal: **1090**

Formandens adresse:

Postbox 9017, 1022 København K

Telefon 3312 4540
Fax 3393 4540

Folketinget har vedtaget en pudsig ændring til retsplejeloven, hvorefter der i § 653 med underbestemmelser gives rettighedshavere eller andre, der er beføjet til at påtale krænkelser af en immaterialret, adgang til med fogedens hjælp at undersøge bl.a. bogføringsmateriale, fakturaer, ordresedler, oplysninger på edb-anlæg, edb-programmer og elektroniske lagringsmidler. Det bliver ikke nemt for fogedretterne at administrere følgende passus i stk. 4:

"Fogedretten afslår helt eller delvis en anmodning om undersøgelse, hvis det må antages, at undersøgelsen vil påføre rekvisitus skade eller ulempe, som står i misforhold til rettighedshavernes interesse i undersøgelsens gennemførelse."

Man har dog sørget for en henvisning til vidneudelukkelse og fritagelsesgrundene, jfr. stk. 5:

"En undersøgelse må ikke omfatte materiale, der indeholder oplysninger om forhold, som rekvisitus i medfør af § 169, § 170 eller § 172 ville være udelukket fra eller fritaget for at afgive forklaring om som vidne."

Lov nr. 216 af 28/3 2001 trådte i kraft 1/4 2001.

Sprintsager

Færdselslovens § 53, § 125 og § 126 og straffelovens § 56, § 62, § 241 og § 249
af *Elsebeth Rasmussen*

Der står intet epokegørende nyt i denne artikel, men heldigvis sker der jo fornyelse fra tid til anden i kredsen af beneficerede advokater, og nye læsere kan her finde samlet en række praktiske oplysninger. Det er en artikel, der plejer at blive opdateret ca. hvert 5 år. På de tre første sider i artiklen står det, som man i mange tilfælde kan nøjes med at vide ved rådgivning af klienter (!). Deraf den lidt kringlede systematik. Der er af trykt praksis kun i yderst begrænset omfang refereret Ugeskriftsdomme før 1996. Domsgennemgangen fra Ugeskriftet er afsluttet med udgangen af år 2000.

1. Skematisk oversigt over sanktionerne

De gældende sanktioner kan man bl.a. finde i Kommenteret Færdselslov (1992) p. 295 f, der dog ikke medtager området 0.51 – 0.80 promille, og Waage, Spritkørsel (1998) p. 144 f og 333 f. Ingen af disse oversigter har dog medtaget muligheden for samfundstjeneste, der blev indført i år 2000, jfr. nedenfor under pkt. 6a. Sanktionerne er også udførligt behandlet i Greve, Færdselsstrafferet (2001) fra p 247.

Taksten er:

Promille	Straf	Frakendelse
0.51 - 0.80	bøde	ingen (lavpromillekørsel)
0.81 - 1.20	bøde	betinget (promillekørsel)
1.21 - 1.50	bøde	1 år
1.51 - 2.00	bøde	2 år
2.01 - 2.50	14 dage/samftj.	2½ år
2.51 -	20 dage/samftj.	2½ år

Førstegangstilfælde med skærpende omstændigheder, jfr. FL § 117, stk. 2, nr. 3, nærmeste højere position, dog at:

2.01 - 2.50	20 dage/samftj.	3 år
2.51 -	30 dage/samftj.	3 år

Samfundstjeneste forudsættes dog ikke anvendt ved kørsel i brugsstjålet bil eller i sager med alvorlig personskade, straffelovens § 241 eller § 249.

2. Lavpromillekørsel

I bemærkningerne til forslag til lov nr. 468 af 10/6 1997 havde man forudsat, at bøden for promillekørsel i området 0.51-0.80 bliver væsentlig mildere end øvrig promillekørsel, såvel i førstegangss- som i gentagelsestilfælde. Grundtakst uden skærpende omstændigheder var fastsat til 4.000 kr. i førstegangstilfælde uden skærpende omstændigheder, og 5.000 kr. med skærpende omstændigheder. Gives der betinget straf, formentlig i gentagelsestilfælde, har man ved ændringen af straffniveauet ved de øvrige spritkørsler i år 2000 i motiverne forhøjet tillægsbøden for 0.51-0.80 til **5.000 kr.** når der ikke er skærpende omstændigheder. Foreligger sådanne omstændigheder, skal bøden nu være **8.000 kr.** Ved tredje gang og derover gives der hæftestraf, der nu også formentlig kan konverteres til samfundstjeneste, medmindre forholdet er begået i prøvetiden for ligeartet kriminalitet.

De almindelige regler for bødenedsættelse for mindrebehandlede forudsættes at finde anvendelse. Der er i øvrigt tale om en ekstrem høj grad af strafformering i lovgivningens motiver, men hvad skal man også med domstole? Jo, måske til at læse indenad, når nye forskrifter afløser andre.

Resten af artiklen vil behandle følgende emner:

3. Gentagelsesvirkning

4. Tilbageregning

5. Promillen passer ikke, herunder

- a. Hostesaft m.v.
- b. Spritdampe m.v.
- c. Leversygdomme, kemikalier m.v.
- d. Forbyggede eller fejlagtige blodprøver?
- e. Forsvundne blodprøver, andre beviser
- f. Drukket efter kørslen

6. Mere om sanktionerne

- a. Straf, normalt tilfælde eller formildende omstændigheder, herunder en række underpunkter, se nedenfor under det pågældende punkt
- b. Uagtsom manddrab, alvorlig personskade m.v., hensynsløs kørsel
- c. Flere kørsler, gentagelsestilfælde samt kørsel efter generhvervelse
- d. Brugstyveri
- e. Frakendelse, herunder betinget frakendelse eller kortere frakendelse
- f. Bødeniveauet

7. Kørsel uden kørekort eller i frakendelsestiden, administrativ inddragelse

8. Afslutning

3. Gentagelsesvirkning

Strafpositionerne for andengangs- og trediegangstilfælde er angivet i de ovenfor under pkt. 1 anførte bøger og nedenfor under pkt. 6 c for så vidt angår andengangskørsel. Fristen for **skærpet straf** er 5 år fra tidligere dom for **spirituskørsel**; med hensyn til **frakendelsen** er fristen 5 år fra ophøret af den forudgående frakendelsesperiode.

Gentagelsesvirkningen af en forudgående dom for **promillekørsel** ophører ved udløbet af prøvetiden, sædvanligvis 3 år fra endelig dom. Dette gælder både i henseende til straf og frakendelse.

4. Tilbageregning

I dag bliver der normalt taget blodprøve meget kort tid efter, at bilisten er blevet anholdt, hvorfor tilbageregning ikke får praktisk betydning, men hvis en bilist ikke bliver "taget på hjulene", kan det have betydning at kende Rigsadvokatens Meddelelse 11/1976, hvorefter der inden for 2 timer efter spiritusindtagelsen ingen tilbageregning er med hensyn til den senere konstaterede promille.

Er der gået mere end 2 timer, tillægges der 0.10 promille pr. time.

Vær i denne forbindelse opmærksom på, at klienterne ofte, når de bliver anholdt, **fortier**, at de inden for de 2 sidste timer har nydt alkohol, fordi de tror at slippe billigere/fri på denne måde.

Kræver sagen en dybere indsigt i de fysiologiske processer, der danner grundlag for en målt alkoholpromille, henvises til Greve, Færdselsstrafferetten (2001) p. 61 ff eller kortere hos Waage (1998) 82f.

U 1998.1480Ø Straf og frakendelse fastsat takstmæssigt i gentagelsestilfælde, hvor promillekørslen var sket 10½ time efter ophør af spiritusindtagelsen. Tilbageregning viste, at T måtte have kørt med en promille på ikke under 0.82. Byretten ville have givet kortere frakendelse.

5. Promillen passer ikke

Det er typisk i denne kategori af sager, at der kan blive behov for advokatbistand, for hvis den sigtede erkender spritkørslen og promillens størrelse, kan sagen enten afgøres administrativt med bøvedtagelse og frakendelse, eller afgøres som politisag uden advokatbeskikkelse. Se mere under pkt. 8 om procesøkonomi.

Nedenfor er opregnet nogle typisk forekommende indsigelser mod, at den målte promille lægges til grund ved sagens afgørelse. Generelt kan det siges, at tællefærdigheden er omvendt proportional med promillens størrelse. Er promillen passende høj,

behøver der således ikke være **fuld** overensstemmelse mellem promillen og sigtedes angivelse af sit spiritusforbrug for at få sagen afgjort enten administrativt eller som tilståelsessag.

Om en sag, hvor tilståelsen var for mager til, at den kunne være fremmet efter RPL § 925, se U 1996.1384V, hvor byrettens dom blev ophævet, jfr. RPL § 963, stk. 3, sammenholdt med § 946, stk. 1.

Regn som en grov tommelfingerregel med, at en normal muskuløs mand på 70 kg får en promille på 0.25 pr. genstand, og at han forbrænder mellem 0.10 og 0.15 promille pr. time.

Damer og mindre muskuløse får højere promille pr. genstand og forbrænder langsommere.

5a. Hostesaft m.v.

Norske Brystråber har gennem tiden fået skyld for meget; men efter at der er kommet advarselstrekant på medicin med alkohol i, vil det normalt blive bedømt som mindst uagtsomhed og dermed strafbart at forfriske sig kraftigt med hostesaft eller anden medicin med alkohol i før bilkørsel.

5b. Spritdampe m.v.

Se Lf.Medd. 9/1981, 47/1982, 11/1984, 73/1984, 54/1986, 126/1987 samt 14/1984 (Toluen) og 69/1987 (Ethylacetat), jfr. U 87.731 Ø.

Indånding af spritdampe eller stoffer, der i organismen omdannes til alkohol (ethanol) kan bevirke forhøjelse af den målte promille, og kan føre til, at straffen enten udmåles efter en lavere strafposition, eller at der sker frifindelse, medmindre det kan tilregnes føreren mindst som uagtsomt, at han har indtaget eller indåndet stoffet.

5c. Leversygdomme, kemikalier m.v.

Hvis hele alkoholindtagelsen er sket kort tid inden blodprøven, medfører tilstedeværelsen af disse faktorer ikke, at promillen bliver højere end sædvanlig, forudsat at kemikalierne (medicin, misbrug, industridampe etc.) ikke indeholder alkohol. Se dog U. 88.805 V, hvor indtagelse af lægemidlet Zantac (mavesårsmedicin) kunne have bevirket, at promillen blev noget højere, idet midlet bevirker en hurtigere og mere fuldstændig optagelse af alkohol i blodet. Forholdet derfor henført under en lavere promille-klasse.

Men **forbrændingen** ved sygdomme eller kemikalier kan blive nedsat, således at bilisten med et forbrug over mange timer - uden at vide det - har en større promille, end

han måtte forvente. Er han blevet advaret om virkningen af sin sygdom eller indgift af de pågældende kemikalier, vil man ofte statuere forsæt eller uagtsomhed med hensyn til den "gamle promise", der ikke er blevet normalt forbrændt. Vedrørende frifindelse eller mindre promise se Lf.Medd. 66/1984 V leverlidelse.

I modsat retning U 87.695 V. Ifølge Retslægerådet kunne det ikke udelukkes, at T's arbejde med isopropylalkohol havde nedsat forbrændingstiden. Men da det var ubestridt, at promillen hidrørte fra (rigtig) alkoholindtagelse før kørslen, kunne muligheden for, at forbrændingshastigheden var nedsat, ikke bevirke, at man ved pådømmelsen gik ud fra en lavere promise end den konstaterede.

I en senere utrykt ØL dom, ØL 16. afd. a.s. nr. S-0595-94, 4/10 1995, fandt Retslægerådet ikke, at indtagelse af mavesårs- eller astmamedicin kunne forklare afvigelsen mellem tiltaltes angivelse af alkoholindtagelse og den målte promise. Den målte promise blev lagt til grund.

5d. Forbyttede eller fejlagtige blodprøver?

Sikkerheden mod forbyttede blodprøver på Retsmedicinsk Institut må siges at være god, ligesom der ved hvert sæt prøver, der går gennem maskineriet, indsættes flere kontrolprøver.

Vedrørende et ældre eksempel på mulighed for forbytning i forbindelse med selve indsendelse, se Lf.Medd. 4/1980 V, hvor der ikke var tilvejebragt grundlag for at vurdere risikoen for, at der på skadestuen var sket forbytning af blodprøver. Der skete frifindelse.

I U 1997.613V identisk med Lf.Medd. 76/1997 V gjorde K gældende, at hendes og ægtefællens blodprøve kunne være forbyttet. Der skete frifindelse, idet anklagemyndigheden ikke havde tilvejebragt oplysninger om omstændighederne ved udtagelse af blodprøven. I landsretten fandt man det modsat byretten i øvrigt ikke udelukket, at trafikuheldet kunne skyldes en punktering.

I en upåanket byretsdom, Lf.Medd. 59/2000 B, var der fundet en promise på 2.75, men der fandtes ikke de rester af smertestillende medicin, som der efter forklaringen skulle være, ligesom K iflg. neutrale vidner, som kendte hende, kort før uheldet ikke på nogen måde virkede påvirket. Da sagen kom offentligt frem (efter at referatet i Lf. Medd. var blevet læst af en journalist), ærgrede den overordnede anklagemyndighed sig over, at sagen ikke var blevet anket, idet den tilsyneladende rokkede ved blodprøvebevisets ufejlbarlighed.

Se i modsat retning Lf.Medd. 101/1988 Ø, hvor fejl i forbindelse med udfyldelse af blanketten, der bruges ved indsendelse, **ikke** førte til frifindelse (dissens).

Der er mulighed for i særlige tilfælde at begære kontrolblodprøve.

5e. Forsvundne blodprøver, alkometertest

U 1998.1223V I et tilfælde, hvor landsretten antog, at det var lykkedes T selv at fjerne glasset med blodprøven, lagde man en alkometertest til grund, uagtet at T ikke havde pustet forskriftsmæssigt, men kun havde givet et let pust. Dømt for at have kørt med en promille over 1.50, men ikke tilstrækkelig grundlag for at anse det for bevist, at promillen havde været over 2.00.

5f. Drukket efter kørslen

Der gælder de almindelige bevisregler. Men hvis den sigtede ikke i umiddelbar tilslutning til sigtelse og anholdelse oplyser herom, så politiet kan foretage efterforskning, herunder føle om flaskehalse er fugtige m.v., kan der hos domstolene være en vis skepsis med hensyn til indsigelsen om, at der er indtaget alkohol efter kørslen. Et nyligt eksempel på, at indsigelsen er taget for gode varer, findes dog i Lf.Medd. 12/2001.

6. Sanktionerne

6a. Straf

Sanktionerne udmærker sig ved en meget høj grad af takstmæssighed, jfr. bemærkningerne ovenfor under pkt. 2 om lavpromilleområdet.

Under dette afsnit behandles:

1. Alkoholister
2. Litteraturhenvisninger
3. Nyere trykt praksis, herunder stillingtagen til formildende eller skærpene omstændigheder.
4. Sygdomme, fysiske og psykiske
5. Ung alder
6. Korte afstande
7. Utjenlige forsøg
8. Nødretslignende situationer
9. Skubbede biler
10. Egen tilskadecomst eller nærpårørendes død

Med hensyn til **alkoholister** er en noget svingende domstolspraksis nu blevet afløst af faste forskrifter, efter at der ved lov nr. 230 af 4/4 2000 blev givet adgang til udvi-

det brug af samfundstjenestedomme og betingede domme med vilkår om alkoholistbehandling ved spirituskørsel

Ordnningen, der er beskrevet af Rigsadvokaten i en 9-siders artikel i Lf.Medd. 76/2000, er en videreudvikling af de benådningsordninger, der har været etableret i Kriminalforsorgen, gående ud på, at hæfteafsonere kunne få udsat deres straf og eventuelt siden blive benådet, hvis de lod sig behandle for deres alkoholproblem. I Lf.Medd. 77/1990 er gengivet cirkulæreskrivelse af 6/7 1990 om udsættelse med afsoning af og benådning for frihedsstraf på op til 40 dage, idømt for spiritus- eller promillekørsel. Ved cirkulære af 14/3 1994 blev grænsen sat op til **60 dage og derunder**. Den seneste udvikling er altså, at ikke alene alkoholister kan slippe for ubetinget frihedsstraf, men at også de, der bare én gang har taget en tår over tørsten, kan få samfundstjeneste i stedet for en kortere frihedsstraf. Grænsen på 60 dage er nu ikke absolut. Man kan efter en konkret individuel vurdering også anvende samfundstjeneste ved højere strafpositioner, så lidt skøn er der da blevet tilbage til domstolene.

Der er også fortsat mulighed for at give betingede domme på højere strafpositioner end 60 dage betinget af alkoholistvilkår. Et nyligt eksempel er Lf.Medd. 6/2001 Ø, hvor T, der havde en stribe tidligere spritdomme, i landsretten blev idømt 70 dages fængsel betinget af alkoholistbehandling samt en tillæggsbøde på 1.500 kr. for kørsel på knallert med en promille på 1.36.

Se også nedenfor under pkt. 6c om flere kørsler og/eller gentagelsesvirkning, Lf. Medd. 15/2001 Ø, hvor T fik betinget fængsel i 6 måneder med alkoholistvilkår for 6 spritkørsler i frakendelsestiden.

Ældre domspraksis om betingede domme til alkoholister refereres ikke her, retshistorisk interesserede henvises til oversigtsartiklen i Lf.Medd. 44/1996.

Behandlingsdom efter strfl. § 69 kommer normalt ikke på tale. Et specialtilfælde er Lf.Medd. 11/1990 Ø, hvor det efterhånden kom frem, at T måtte antages at være grænsepsykotisk, samt Lf.Medd. 24/1992 B præsenil dement, hukommelsestab for det passerede.

6a. 2 Der findes en sparsom trykt praksis med **særligt formildende omstændigheder**. Typisk bliver sådanne sager ikke bragt i Ugeskriftet. Det er ikke noget, der i synderlig grad interesserer Ugeskriftredaktørerne, modsat den righoldige praksis gengivet nedenfor om gentagelsestilfælde. Hos Greve er der p. 252 nævnt nogle eksempler fra ældre retspraksis, hvor bilen har været ført over kortere strækninger eller måske kun skubbet med den berusede fører ved rattet. Der findes et mere righoldigt udvalg i den kommenterede færdselslov p. 322, herunder en del afgørelser fra dette

blad. Waage (1998) har samlet nogle afgørelser om nødretslignende situationer og andre særligt formildende omstændigheder fra side 190. I nærværende artikel gennemgås først domme med påstand om afvigende takster, senere kommer under pkt. 6e (som delvis gentagelse) afgørelser med afvigelser fra sædvanlig frakendelsespraksis.

Der gives som regel en klækkelig tillægsbøde, hvis straffen gøres betinget. Bøderne fremgår ikke af de nedenstående referater. Se om det aktuelle bødeniveau Rigsadvokatens forskrifter i Lf.Medd. 76/2000 under pkt. 4.2 eller nedenfor i nærværende artikel under pkt. 6f.

6a. 3 Af nyere trykt praksis kan nævnes:

Utjenligt forsøg

U 2000.950 V Havde haft sit nøgleknippe op ved bilens tændingslås, men bilnøglen var ikke i knippet. Under hensyn til at forsøget var utjenligt på en sådan måde, at farerfordelse var udelukket, fandt landsretten, at straffen, der af byretten var fastsat til hæfte i 14 dage på grund af gentagelsesvirkning, kunne gøres betinget, ligesom frakendelsen blev gjort betinget. Flere domme fra Lf.Medd. findes gengivet nedenfor under pkt. 6a. 7.

Ikke skærpende omstændigheder, erhvervschauffør

U 2000.742Ø Ført turistbus med 54 passagerer. Promille på 2.19. Anklagemyndigheden påstod strafskærpelse, og at kørslen var sket under tilsidesættelse af væsentlige hensyn til færdselssikkerheden. Da der ikke i sagen fandtes oplyst omstændigheder, der gav grundlag for at fravige de sædvanlige reaktioner, blev straf og frakendelse fastsat takstmæssigt.

Ikke formildende omstændigheder, strækning på 2 m.

U 1999.329Ø Spirituskørsel på tankstation over en strækning på 2 m. Da tankstationen var åben for anden trafik, fandtes der **ikke** at foreligge særligt formildende omstændigheder. Takstmæssig straf i gentagelsestilfælde. Nedenfor under pkt. 6a. 6 gives en række ældre domme med mildere resultat.

Psykisk sygdom

U 1997.1129Ø Spirituspåvirket knallertfører med promille på 2.55. Havde siden barndommen lidt af svær angsttilstand. Gik i psykiatrisk behandling straks efter kørslen, og der var en klar bedring af hans tilstand, men med risiko for tilbagefald ved afsoning og evt. afskedigelse. Betinget hæfte i 20 dage og betinget frakendelse med en prøvetid på 5 år.

Blandt Landsforeningens Meddelelser, hvor et B efter årstallet betyder, at det er en byretsdom, kan nævnes:

6a. 4 Sygdomme. 8/1981 Ø (med diss.) "ekstraordinære vanskelige personlige forhold, herunder helbredsmæssige forhold". 12/1981 V (med diss.) depressiv tilstand, problemer med børnepasning af astmabarn. 76/1983 V "svær hjernekvæstelse" som følge af trafikuheldet, i forvejen invalidepensionist på psykiatrisk indikation. 39/1984 B hustruen svært invalideret, tiltaltes tilstedeværelse i hjemmet afgørende nødvendig, tilsvarende 122/1988 B. 88/1991 V kvinde med svag selvværdsfølelse, tidligere psykiske sammenbrud og depression. 58/1992 B høj alder, 74 år, 59/1992 B alvorlig fysisk sygdom (fibromyalgi) samt 4 børn med allergi og astma. 79/1995 (B) kraftig maniodepressiv psykose med talrige indlæggelser. I 35/1997 V førte tinnitus (øresusen) i anken til, at en hæftestraf på 14 dage blev gjort betinget. I 138/1997 B betinget hæfte i 14 dage og kortere frakendelse. K led af en invaliderende knoglesygdom.

6a. 5 Ung alder. Er gerningsmanden under 18 år på gerningstidspunktet, er der også mulighed for betinget straf, jfr. 98/1990 V.

6a. 6 Vedrørende korte afstande, 53/1988 B. 100/1989 B kørsel på et meget begrænset område uden risiko for anden færdsel, bøde og kortere frakendelse. 2 yderligere sager om kørsel over begrænsede strækninger for at flytte parkerede biler findes i 62/1990 Ø og 74/1990 B. 107/1990 V kørsel over kort strækning og på areal, der allerede var beliggende umiddelbart op til offentlig vej, 115/1990 B flyttet 10 m til mere hensigtsmæssig parkering. I modsat retning U 1999.329 Ø ovenfor under pkt. 6a. 2, Trykt praksis.

6a. 7 Et temmelig utjenligt forsøg på at få en vogn op fra et græsareal til en parkeringsplads. Vognen var havnet på græsarealet med en anden end T som chauffør findes i 53/1988 B. Et andet helt igennem utjenligt forsøg ved at prøve at starte bilen ved hjælp af en anden nøgle end tændingsnøglen førte i anken til bøde og betinget frakendelse, hvor byretten takstmæssigt ville have idømt 20 dage og 2½ år i 112/1996 V. Se også foran under pkt. 6a 3, Trykt praksis.

6a. 8 Nødretslignende situationer I 100/1990 Ø var der tale om en påvirket ægtefælle, der nærmest i panik kørte efter hjælp, da manden havde påkørt en fodgænger. I 93/1992 B kørte K efter vold udøvet af ægtefællen efter hjælp, men retten fandt det ikke nødvendigt, at hun kørte 10 - 15 km, betinget straf. I 3/1994 B var T nødt til at overtage rattet, da føreren pludselig slap dette og satte sig til venstre for tiltalte, frifindelse. I 13/2001 B var K udsat for seksuelle tilnærmelser, da hun var henne ved sin bil. Kørte gerningsmanden til politiet, og blev selv anholdt for spritkørsel, takstmæssigt bøde, men betinget frakendelse trods promise på 1.78.

6a. 9 Sager med **skubbede biler** findes i 94/1985 B, 107/1985 Ø, 101/1987 B, 38/1988 V, 56/1992 B og 81/1995 (U 95.328V) . I sidstnævnte sag skete der frifindelse.

6a. 10 Egen tilskadekomst eller nærtstående død. Se Anklagemyndighedens Årsberetning 1973.19, 1974.12, 1975.46 og 1976.122 samt Landsforeningens Meddelelse 25/1993 B søster død, betinget straf, samt U 1996.312V selv svært invalideret, betinget straf for kørsel med 1.49 og overtrædelse af strfl § 249 og kun 1 års frakendelse.

6b. Uagtsomt manddrab, alvorlig personskade m.v., hensynsløs kørsel

I min tidligere artikel fra 1996 afholdt jeg mig fra at komme nærmere ind på strafniveauet, da området var under udvikling. Siden er der faldet en række domme, der er blevet trykt:

1. **U 2000.1645Ø** Under overhaling over dobbelte spærrelinier med promille på 1.36 påkørt modkørende bilist, der pådrog sig svære brud i kæbe, arm og ben. Straffelovens § 249. Straffen skærpet fra bøde og 2 års frakendelse til 30 dages hæfte og frakendelse 2½ år.
2. **U 1999.1646Ø** Spirituskørsel med promille på 1.73 gennem flere kryds med betydelige hastighedsoverskridelser og to kørsler gennem kryds for rødt lys. Ført bil på særlig hensynsløs måde. Hæfte i 14 dage og 3 års frakendelse.
3. **U 1999.1078V** Ikke spirituskørsel, men FL § 54 om manglende søvn og opkvikkende midler. Medtages her på grund af landsrettens præmisser, hvorefter den skærpelse af straffen for uagtsomt manddrab og uagtsom legemsbeskadigelse i forbindelse med spirituskørsel, som var sket i nyere retspraksis, også burde komme til udtryk ved tilsvarende forhold med overtrædelse af FL § 54. En passager var blevet dræbt, en anden alvorligt kvæstet under overhaling med for høj hastighed. Forhøjelse af fængselsstraffen fra 8 mdr. til 10 mdr. under hensyn til forholdets karakter og T's tidligere straffe for spirituskørsel og kørsel i frakendelsestiden.
4. **U 1998.636V** 60 dages fængsel og 3 års frakendelse til 18-årig, der med promille på 1.51 under kørsel på hovedvej kørte over i den anden kørebanelhalvdel og påkørte modkørende bil, hvis fører pådrog sig flere brud på ben og tæer, samt brud på ribben med langvarig hospitalsindlæggelse til følge. Byretten havde alene idømt hæfte i 30 dage. Retterne var enige om førerretsfrakendelsen.

5. **U 1996.1519Ø** T havde i spirituspåvirket tilstand påkørt en fodgænger med betydelige skader til følge. Ved anklageskift af april 1995 blev der rejst tiltale mod T for spirituskørsel m.m., men ikke for overtrædelse af strfl § 249. Sagen blev behandlet ved et retsmøde i maj 1995, hvor T nægtede sig skyldig i spirituskørsel, hvorfor sagen blev udsat på anklagemyndighedens begæring. Ved anklageskriftet af juli 1995 var tiltalen udvidet til også at omfatte strfl § 249. T gjorde i landsretten gældende, at der ved det første anklageskrift forelå en bindende påtalebegrænsning, men fik ikke medhold heri. Ugeskriftreferatet gengiver ikke strafudmålingen.
6. **U 1996.1493V** T på 18 år havde med promille på 1.29 kørt med over 100 km/t, hvor hastighedsbegrænsningen var 50 km/t og herunder i en kurve mistet herredømmet over bilen, der ramte to vejtræder, hvorved to kammerater i bilen blev dræbt. Fængsel i 1 år under hensyn til, at T mindre end en måned før kørslen havde vedtaget en bøde og frakendelse 1 år for spirituskørsel og til, at der forelå skærpene omstændigheder i forbindelse med kørslen (diss.). Retterne var enige om frakendelsestiden på 10 år.
7. **U 1996.1224V** To gange tidligere dømt for spirituskørsel i 1989 og 1993, nu kørt i frakendelsestiden med promille på mere end 1.69 i brugsstjålet bil med uagtsom forvoldelse af betydelig legemsskade på en person. Fængsel i 4 måneder og frakendelse for bestandig.
8. **U 1996.1222V** 20-årig T ikke tdl. straffet af betydning for sagen havde uden kørekort i en brugsstjålet bil i et byområde og under eftersættelse af politiet kørt med hastigheder, der væsentligt oversteg den tilladte, var kørt over for rødt og havde under tilsidesættelse af ubetinget vigepligt påkørt en bil, hvorved en passager i denne bil blev dræbt, mens tre andre pådrog sig skader. Fængsel i 1 år og frakendelse i 8 år.
9. **U 1996.1017H** 20-årig T begået uagtsomt manddrab i forbindelse med indtagelse af alkohol og amfetamin. Kørte med slukkede lygter og stor hastighed over i vejens venstre side og påkørte en trækkende cyklist. Udtalt, at normalstrafniveauet for uagtsomt manddrab i forbindelse med spirituskørsel bør forhøjes fra fængsel i 4-6 mdr. til fængsel i 6-8 mdr. (diss.). Her var der skærpene omstændigheder, og straffen fastsattes til fængsel i 1 år (diss.). Med hensyn til frakendelse havde udgangspunktet været frakendelse i 5 år, og der fandtes ikke at være grundlag for en generel forlængelse af frakendelsestiden. Her blev T på grund af de skærpene omstændigheder frakendt førerretten i 8 år.

10. **U 1996.133V** Kørt med promille på 1.63 og påkørt 5 personer, der stod i højre vejside. 2 pådrog sig kvæstelser omfattet af strfl. § 249. Kørslen havde ikke i sig selv været omfattet af færdselslovens § 126. Ved byretten straffet med hæfte i 30 dage og frakendelse i 30 år. Landsretten forhøjede til fængsel i 3 mdr. og frakendelse 4 år.

Senest en sag i Lf.Medd.14/2001 B om spritkørsel og uagtsomt manddrab. Trods promille på 1.24 blev T frifundet for straffelovens § 241 ved påkørsel af fodgænger på landevej, idet det blev lagt til grund, at denne pludselig og uden at orientere sig var trådt ud på kørebanen for at komme over til en anden bil.

Herudover er der blandt Landsforeningens Meddelelser en sag fra midten af 1995, hvor den offentlige stemning allerede krævede strengere straffe for hensynsløs kørsel med personskade, refereret i Lf.Medd. 34/1996 Ø, der udover tre tilfælde af hensynsløs kørsel også omhandlede flere våbenlovsovertrædelser, brugstyveri og kørsel uden kørekort i frakendelsestiden fra tidligere domme senest i 1993, hvor førerretten frakendt for bestandig. Nu tre tilfælde af spirituskørsel med promiller på hhv. 1.32, 1.74 og 1.47. I første tilfælde kørt 130-140 km/t i bymæssig bebyggelse og forvoldt nærliggende fare for politimand. I andet tilfælde foretaget overhaling af 2 biler, der var ved at forberede venstresving, påkørsel, stak af fra uheldet og påkørte en cyklist i forbindelse med venstresving. Endelig havde han i forhold 15 i august 1994 påkørt en forankørende hyrevogn, siden kørt over for rødt flere gange og kørt over 100 km/t i tæt bymæssig bebyggelse. På Roskildevej ved Zoologisk Have foretaget overhaling over dobbelt midterlinie, hvorved han påkørte og dræbte to fodgængere. Landsretten forhøjede straffen fra 2 til 2½ års fængsel, (diss.). Sagen gav dengang anledning til megen offentlig debat, noget heraf er refereret i slutningen af domsreferatet, der også indeholder nogle byretsdomme, der var fremlagt i tillægsekstrakten for landsretten.

Med hensyn til kørselsfejl henvises i øvrigt til Lf.Medd. 23/1996 V og de i noten nævnte domme og litteraturhenvisninger.

6c. Flere kørsler, gentagelsestilfælde samt kørsel efter generhvervelse

Fra landsretternes cirkulæreskrivelse fra 1981 citeres:

"...*Andengangstilfælde*

Uanset førstegangstilfældets art er *straffen* hæfte i 10 dage, når promillen i forbindelse med den 2. kørsel ikke har oversteget 1.50.

Ved højere promiller er straffen

1.50-2.00	14 dg. hæfte
2.01-2.50	20 dg. hæfte
2.51-	30 dg. hæfte

Foreligger der *skærpende* omstændigheder ved kørsel nr. 2, jf. pkt. 5 (*i cirkulæret, ER*) fastsættes straffen til nærmeste højere strafposition. Overstiger promillen 2.50, er straffen hæfte i 40 dage. Er kørslen sket i *frakendelsestiden*, forhøjes straffen *som hidtil* med hæfte i 10 dage.

Frakendelsestiden er altid 5 år, medmindre der i førstegangstilfældet er sket betinget frakendelse, og promillen i forbindelse med den anden kørsel ikke har oversteget 1.50. I så fald er frakendelsestiden 3 år." ¹⁾

Af nyere trykt praksis kan nævnes:

1. **U 2000.1878Ø** Frakendt førerretten for bestandig i 1983, generhvervet retten i 1996, kørte i 1999 med promille på mindst 1,34. Bøde og frakendelse i 10 år.
2. **U 2000.1412V** Bøde og førerretsfrakendelse i Grønland tillagt gentagelsesvirkning. I U 1997.301 H er det påkendt, om en ubetinget frakendelse på Færøerne også gjaldt i Danmark. Hvis sanktionsfastsættelsen svarer til dansk ret, er frakendelsen formentlig også gældende i Danmark, nærmere herom Waage (1998) p 272 f.
3. **U 2000.1285Ø** Bøde på 100.000 kr. til 76-årig mand med årlig bruttoindtægt på 3,6 mill. kr., der havde kørt med en promille på 1.65. Tidligere domme fra 1994 og 1995 hhv. betinget og ½ års ubetinget frakendelse på grund af tilsidesættelse af væsentlige hensyn til færdselssikkerheden. Derfor nu 3 års frakendelse. Landsretten fandt ikke grund til at nedsætte bøden.
4. **U 2000.1274Ø** Fængsel i 9 mdr. for spirituskørsel og 2 kørsler i frakendelsestiden. Bl.a. straffet 11 gange for spirituskørsel. I dommen indgik et mindre tyveri efter strfl § 287.
5. **U 1999.669Ø** Hæftestrafpen for 2.-gangs-spritkørsel ikke forhøjet som følge af, at T havde kørt efter den administrative inddragelse af kørekortet. Landsretten henviste til, at den nye bestemmelse i FL § 117, stk. 5, 2 pkt. ikke tog sigte herpå, og at der ikke var anledning til at ændre hidtidig praksis.
6. **U 1999.1461Ø** To 3.-gangs-promillekørsler uden kørekort, den ene i lavpromilleområdet, straffet med hæfte i 40 dage.

¹⁾ Cirkulæret er gengivet hos Waage (1998) p 333 f.

7. **U 1998.1483Ø** 30 dages hæfte for to knallertspirituskørsler i gentagelsestilfælde. Den første kørsel lå 20 dage efter seneste dom, hvor T havde fået 14 dages hæfte. Landsretten stadfæstede under hensyn til det hurtige recidiv.
8. **U 1998.1036V** Promillekørsel i frakendelsestiden fra dom i 1995 med hæfte i 14 dage og 2½ års frakendelse Nu kørsel med registreringspligtig knallert. I byretten idømt hæfte i 10 dage og en tillægsbøde. Landsretten udtalte, at straffen for promillekørsel i frakendelsestiden må fastsættes på samme måde som kørsel med andre registreringspligtige køretøjer. Straffen forhøjedes derfor til hæfte i 20 dage, tillægsbøden udgik. Retterne var enige om en frakendelse i 5 år.
9. **U 1998.747V** Promillekørsel i frakendelsestiden, derudover kørsel i frakendelsestiden uden sprit. Promillekørslen var en 6.-gangs-overtrædelse af FL § 53 og den seneste kørsel en 13.-gangs-overtrædelse af FL § 177, stk. 5. Fængsel i 4 mdr.
10. **U 1998.739V** Tidligere førerretsfrakendelse i ½ år for farefremkaldende kørsel var uden betydning for frakendelsen senere for spirituskørsel. Nu kørt med promille på 1.23 Byretten havde frakendt førerretten i 5 år, landsretten nedsatte til 1 år og udtalte, at der ikke var grundlag for at fastsætte længden af frakendelsestiden anderledes end for andre, der i forbindelse med en førstegangsspirituskørsel skal have frakendt førerretten ubetinget. Cfr. ovenfor U 2000.1285 Ø under 6c. 3 og nedenfor U 1997.809Ø under 6c. 12.²⁾
11. **U 1998.519Ø** To 5.gangs-spirituskørsler i 1996 straffet med fængsel i 5 mdr. Seneste dom var fra 1992.
12. **U 1997.809Ø** T var i juni 1991 frakendt førerretten ½ år i medfør af FL § 126, stk. 1, nr. 1, jfr. stk. 2, nr. 1. Nu dømt for spirituskørsel i februar 1996 med promille på 1.33. Den tidligere dom havde gentagelsesvirkning. Under hensyn til dens karakter frakendtes førerretten i 2 år mod sædvanligt 1 år. Cfr. ovenfor i samme afsnit U 1998.739V under 6c. 10.
13. **U 1996.841Ø** T var fra 1975 straffet 15 gange for spirituskørsel, senest i februar 1995. I juni 1995 kørsel, der blev straffet med fængsel i 6 mdr.

Blandt Landsforeningens Meddelelser kan nævnes:

²⁾ Man må som ved andre tidligere lejligheder konstatere, at Vestre og Østre Landsret holder fanen højt med hensyn til dommerindividualitet.

15/2001 Ø T havde - bl.a. - i 6 tilfælde kørt spirituskørsel i frakendelsestiden fra en tidligere dom. I byretten idømt 8 måneders ubetinget fængsel. Landsretten nedsatte straffen til fængsel i 6 måneder, der blev gjort betinget af alkoholistvilkår.

16/1999 V To kørsler i 1997, efter at T tidligere var dømt for spirituskørsel i 1988 og 1990 skulle m.h.t. strafudmåling bedømmes som to førstegangskørsler, men med hensyn til frakendelse som tredjegangskørsel. Hæfte i 20 dage og frakendelse for bestandig. Promillerne var h.h.v. 2.48 og 1.32. Der er en litteraturhenvisning til Waage (1998) p 216 med en utrykt ØLD fra 1997, der når til et andet resultat.³⁾

Lf.Medd. 92/1999 Ø T var tidligere straffet for overtrædelse af færdselsloven i henholdsvis ½, 1 og 2 år (ingen af tilfældene spritkørsel). Nu spirituskørsel med promille på 1.49, der blev takseret til en frakendelse på 3 år. Afgørelsen er i tråd med andre domme ovenfor, fra denne landsretskreds.

Når det gælder bødeberegninger - i sammenstødssituationer - bliver det den højere videnskab, hvor domstolene trods den tætte sanktionsregulering i diverse lovforarbejder får lov til at vise deres eksistensberettigelse. I en utrykt VLD, 11. afd. a.s. S-0428-01, 20/4 2001 var K tiltalt for 2 spirituskørsler med promille på henholdsvis 3.37 og 2.14. Ved den seneste kørsel tillige færdselslovens § 117, stk. 5, jfr. § 56, stk. 1, kørsel uden kørekort, idet kortet var administrativt inddraget efter den første kørsel.

I byretten idømt 30 dages hæfte betinget af bl.a. alkoholistvilkår og tillæggsbøde på 3.000 kr. samt frakendelse i 4 år. Anklagemyndigheden ankede til skærpelse af tillæggsbøden, således at denne fastsattes til 11.000 kr. K påstod stadfæstelse.

Anklagemyndighedens synspunkt var, at der skulle være absolut kumulation af tillæggsbøderne for de 2 kørsler, hvortil kom en takstmæssig bøde på 5.000 kr. for kørsel uden kørekort.

Landsretten udtalte:

"Det fremgår af færdselslovens § 117, stk. 1, 2. pkt., at straffen for hver af spirituskørslerne i forhold 1 og 2 isoleret set ville medføre frihedsstraf. Som følge heraf har byretten i overensstemmelse med fast praksis i sager om flere spirituskørsler til samlet pådømmelse udmålt en frihedsstraf på hæfte i 30 dage. I det foreliggende tilfælde er straffen gjort betinget med vilkår om alkoholistbehandling, og tillæggsbøden er fastsat til 3.000 kr. i overensstemmelse med bemærkningerne til lov nr. 230 af 4. april

³⁾ Se note 2.

2000 om ændring af færdselsloven, uanset at der foreligger to kørsler til samlet pådømmelse. Landsretten finder ikke, at bestemmelserne om absolut kumulation i færdselslovens § 118 a, stk. 3 og 4, som blev indføjet ved lov nr. 475 af 31. maj 2000 - som anført af anklagemyndigheden - kan føre til, at den i medfør af straffelovens § 58, stk. 2 fastsatte tillægsbøde forhøjes til det dobbelte.

Ifølge færdselslovens § 117, stk. 5, 1. pkt., straffes overtrædelse af § 56, stk. 1, med bøde. Ved udmålingen af denne bøde tages særligt hensyn til størrelsen af en opnået eller tilstøttet økonomisk fordel, jf. 2. pkt. I det foreliggende tilfælde er kørslen i forhold 3 foregået, efter at tiltaltes kørekort er blevet administrativt inddraget, og landsretten finder derfor ikke, at bestemmelsen om udmåling af en skærpet bøde efter 2. pkt. finder anvendelse. Bøden herfor kan passende fastsættes til 1.500 kr. i medfør af færdselslovens § 117, stk. 5, 1. pkt.

Herefter fører bestemmelsen i færdselslovens § 118 a til, at den tillægsbøde, der er udmålt som led i den betingede frihedsstraf for spirituskørslerne, forhøjes med dette beløb til 4.500 kr. med forvandlingsstraf som nedenfor bestemt.

Med den anførte ændring stadfæster landsretten dommen."

Resultatet blev altså en samlet tillægsbøde på 4.500 kr. med forvandlingsstraf af hæfte i 8 dage.

6d. Brugstyveri

U 2000.1482Ø 21-årig kørt i brugsstjålet bil med promille på 1.40. I 1997 bøde og 1 års frakendelse for spirituskørsel og 2 mdr. senere bøde for brugstyveri. Hæfte 14 dage og 5 års frakendelse (hvor normaltakst uden brugstyveriet ville være 10 dages hæfte).

U 1998.1731V Fængsel i 60 dage for 4.-gangs-spirituskørsel i brugsstjålet køretøj. Det var en skærpelse fra de takstmæssige 40 dage for spirituskørslen. Landsretten tiltrådte byrettens strafudmåling og henviste til bemærkningerne til den nugældende § 117, stk. 4, hvorefter straffen for kørsel i brugsstjålet køretøj bør forhøjes til næste strafposition.

U 1998.1597V Hæfte i 30 dage for 2.-gangs-spirituskørsel i brugsstjålet bil uden kørekort med promille på 2.01. For landsretten havde anklagemyndigheden påstået en tillægsbøde, hvilket retten ikke fandt anledning til i tilfælde, hvor T ikke tidligere var dømt for brugstyveri af bil, hvorfor byrettens dom blev stadfæstet.

6e. Frakendelse, herunder betinget frakendelse eller kortere frakendelse

Også på dette område er der en høj grad af takstmæssighed, som tilmed er lovbunden, hvilket er af betydning, hvis anklagemyndigheden begår fejl ved tiltalerejsningen, men tilsyneladende ikke, hvis fejlen ligger i beslutning om anke.

U 1999.202Ø Politiet havde ved en fejl sendt en tilkendegivelse, hvorefter sagen, der drejede sig om en promille på over 1.20, kunne afgøres med bøde og betinget frakendelse. T vedtog, men politiet rejste en måned efter tiltale og påstod ubetinget frakendelse. T påstod, at politiet var bundet af tilkendegivelsen, men dette synspunkt blev tilsidesat, da politiet efter FL § 125, stk. 2 skal nedlægge påstand om ubetinget frakendelse, medmindre der foreligger særligt formildende omstændigheder. Sådanne forelå ikke. Derfor blev resultatet bøde og 2 års frakendelse.

U 1998.1103H Derimod var der ikke adgang til at anlægge ny sag om frakendelse af førerret, da spørgsmålet ved en fejl ikke var blevet afgjort ved upåanket dom. T's retsmødebegæring indeholdt påstand om frakendelse af førerretten for bestandig, men retten traf ved en fejl ikke afgørelse herom. T ankede dommen til formildelse, men frafaldt senere sin anke⁴⁾, og dommen blev uanset fejlen ikke anket af anklagemyndigheden. Under disse omstændigheder fandtes anklagemyndigheden at være afskåret fra at anlægge ny sag med påstand om frakendelse af førerretten.

Der er naturligvis ikke her mulighed for særbehandling af alkoholister, der må benytte de normale muligheder for generhvervelse efter FL § 132, men i en del af de ovenfor under pkt. 6a refererede sager med særligt formildende omstændigheder i forbindelse med selve kørslen, har det også smittet af på frakendelsen.

Herudover er der sager, hvor gerningsmanden er særlig afhængig af kørekortet enten af hensyn til egne personlige forhold eller familien.

Af nyere trykt praksis kan nævnes

U 2000.1010Ø Frakendelsestiden for kørsel med 1.63 promille nedsat fra de takstmæssige 2 år til 1 år, da T led af sklerose og kun var i stand til at gå 200-300 m.

U 2000.950V Utjenligt forsøg med nøgleknippe uden bilnøgle, jfr. ovenfor under pkt. 6a 3. Frakendelsen gjort betinget.

⁴⁾) Nogen havde måske hvisket ham noget i ørerne om, at det var klogest at frafalde anken. Landsrettens afgørelse, hvorefter sagen kunne anlægges på ny, er gengivet i U 1997.339 V, men altså ændret ved U 1998.1103H.

U 1997.1394V Landsretten tiltrådte, at T, der var i kontrolleret antabusbehandling hos psykiater, alene fik førerretten frakendt betinget med 5 års prøvetid for kørsel med promille på 2.30. T var deprimeret, savnede kontakt med andre mennesker og havde villet køre til et cafeteria. Alvorlig psykisk krise ved kørslen og nu væsentlige helbredsmæssige risici ved, at T i tilfælde af ubetinget frakendelse måtte opgive sit erhverv.

U 1997.1129Ø Betinget frakendelse på grund af svær psykisk sygdom med risiko for tilbagefald ved afskedigelse. Se ovenfor under pkt. 6a 3.

U 1996.579V 10 års takstmæssig frakendelse af førerretten, uanset at en af de to foregående frakendelser havde været betinget.

U 1996.312V Kørt med promille på 1.49. En passager havde pådraget sig et lårbensbrud uden udsigt til varigt mén jfr. strfl § 249, mens T havde pådraget sig en læsion, der førte til varig total lammelse af underkrop og ben. 30 dages betinget hæfte og 1 års frakendelse, hvor taksten ville have været 2 år på grund af de skærpende omstændigheder.

Det er normalt uden betydning, at man mister sit arbejde i forbindelse med førerretsfrakendelsen, men fysiske handicaps eller anden alvorlig sygdom kan føre til mildere resultater. Fra Landsforeningens Meddelelser kan nævnes f.eks. 76/1988 Ø, 57/1989 B og 26/1990 Ø kortere frakendelse, og 129/1988 Ø og 25/1990 Ø betinget frakendelse, hvor ubetinget frakendelse var forskyldt. 50/1991 V ledegigt, ved operation fået udskiftet knæ og hofter, kortere frakendelse, 49/1993 Ø ville alene hjælpe kammerat med at starte brugsstjålet bil, betinget frakendelse i stedet for 5 års ubetinget frakendelse. 57/1995 B alene villet flytte bil fra uheldssted til mere hensigtsmæssig parkering, hvor den ikke generede trafikken, ikke kørt før uheldet, betinget frakendelse, 89/1995 B ville miste funktionærlejlighed og varmemesterjob ved frakendelse, betinget frakendelse. Denne dom er dog nok en af de såkaldte enlige svaler.

Mere almindelig er 112/1996 V et utjenligt forsøg med forkert nøgle i tændingslåsen, betinget frakendelse, jfr. ovenfor under pkt. 6a. 7. 138/1997 B kortere frakendelse på grund af invaliderende knoglesygdom, jfr. ovenfor under pkt. 6a. 4. Endelig af nyere afgørelser den nødretilsvarende sag med kvinden, der var udsat for seksuelle overgreb, Lf.Medd. 13/2001 B, ovenfor under pkt. 6a 8.

6f. Bødeniveauet

Ovenfor under pkt. 1 er gengivet bødeniveauet i lavpromilleområdet, ellers gælder, at der ved promiller over 0.80 udmåles en bøde på 1.000 kr. pr. 25.000 kr. i årlig bruttoindtægt, dog minimum 1.000 kr. Dette gælder også i tilfælde af, at der for alkoholi-

ster fastsættes en betinget straf med alkoholistvilkår eller for andre en betinget straf med samfundstjeneste, jfr. Rigsadvokatens forskrifter pkt. 4.2, gengivet i Lf.Medd. 76/2000.

Se ovenfor under pkt. 6c om en bøde til en velhavende ældre spritbilist på 100.000 kr. U 2000.1285Ø. Om bøder for kørsel uden kørekort eller i frakendelsestiden samt om modereret kumulation, når der samtidig er spritkørsel se ovenfor under pkt. 6 c in fine under den utrykte praksis eller nedenfor under pkt. 7

7. Kørsel uden kørekort eller i frakendelsestiden, administrativ inddragelse

7a. Kørsel uden at have erhvervet kørekort

Ved lov nr. 468 af 10/6 1997 indførte man skærpet straf for at køre uden at have erhvervet kørekort. I lovens motiver er der opstillet et egentligt bødekatalog.

1. gang	5.000 kr.	3. gang	7.500 kr.	5. gang	7 dages hæfte
2. gang	6.000 kr.	4. gang	10.000 kr.		

Synspunktet var, at bødens størrelse som udgangspunkt i højere grad kom til at stå i forhold til de udgifter, der er forbundet med at erhverve eller generhverve kørekortet. Hæftestrafpen vil blive afløst af fængselsstraf i sommeren 2001 som led i en generelreform af sanktionerne.

7b. Kørsel i frakendelsestiden

Bødeniveauet er det samme som for bøder i forbindelse med spritkørsel, første gang bøde, normalt på kr. 1.000 pr. kr. 25.000 årlig bruttoindkomst, herefter hæftestraf, der på passende tidspunkter stiger til fængsel jfr. FL § 117, stk. 6. I Rigsadvokaten Informerer 16/2000, gengivet i Lf.Medd. 76/2000, er under pkt. 2.5 beskrevet muligheden for at idømme samfundstjeneste i stedet for kortere frihedsstraffe for kørsel i frakendelsestiden uden samtidig spritkørsel. Dog at der bør udvises tilbageholdenhed hermed i sager, der har ført til alvorlig personskade, eller er begået i brugsstjålet køretøj. Til samfundstjenestedommen gives sædvanlig indkomstreguleret tillægsbøde.

Af nyere trykt praksis vedr. pkt. 7 a og b kan nævnes:

U 1999.665 V 17-årig uden indtægter kørte spirituskørsel med promille på 1.33 uden kørekort. Bøde for spirituskørslen ville isoleret set udgøre 2.000 kr. T var nu i lære. Bøden for kørsel uden kørekort 2.500 kr. Den samlede bøde blev under hensyn til indtægtsforholdene fastsat til 3.000 kr.

U 1998.1595V Spirituskørsel med promille på 2.27 og to efterfølgende kørsler efter administrativ inddragelse af førerretten. Straffet med hæfte i 14 dage og i landsretten en tillægsbøde på 1.600 kr. under hensyn til de to efterfølgende kørsler. Byretten havde nøjedes med hæftestrafpen.

U 1998.312V Hverken skærpet frihedsstraf eller tillægsbøde ved samtidig spirituskørsel og kørsel uden kørekort. Takstmæssig straf af hæfte i 14 dage for kørsel med promille på 1.55, kørsel uden kørekort med overskridelse af hastighedsbegrænsning og uden sikkerhedssele. Landsretten udtalte, at hverken lovændringen i 1997 eller sammenhængen med den almindelige – uændrede straffebestemmelse for overtrædelse af FL § 56 talte for fastsættelse af den skærpede frihedsstraf. Der var heller ikke i loven eller forarbejderne holdepunkter for i et tilfælde som det foreliggende at idømme tillægsbøde, og der var ikke af anklagemyndigheden oplyst omstændigheder, der kunne føre til særligt på dette område at fravige mere almindelige principper i tilfælde, hvor to bestemmelser i den samme lov overtrædes ved en og samme handling.

U 1997.814Ø Samtidigt påkendte kørsler i frakendelsestiden, dels uden sprit og mindre end en måned senere i 1996 spirituskørsel med en promille på 1.80 efter i 1995 at være frakendt førerretten i 3½ år. Byretten havde fulgt anklagemyndighedens påstand om hæfte i 30 dage, landsretten nedsatte straffen til hæfte i 24 dage, og fulgte dermed forskrifterne i landsretternes cirkulære fra 1981. Retterne var enige om frakendelse i 5 år.

U 1997.665Ø T kørte i 1996 i frakendelsestiden, han var tidligere straffet 6 gange herfor, senest ved dom i marts 1990. T var i 1993 straffet for spirituskørsel og kørsel uden at have generhvervet kørekort. Uanset at kørslen her i 1996 ud fra en isoleret betragtning måtte anses som et førstegangstilfælde på grund af manglende indbyrdes gentagelsesvirkning mellem kørslen og den seneste dom for kørsel i frakendelsestiden, fandtes kørslen i 1996 under hensyn til antallet og karakteren af T's overtrædelser af FL i tidsrummet fra 1980 til 1996 at måtte bedømmes i sammenhæng med forstraffene. Straffen fastsat til fængsel i 60 dage.⁵⁾

Om en speciel sammenstødssituation med to spirituskørsler, hvor kørekortet administrativt var inddraget efter første kørsel, se ovenfor utrykt dom under pkt. 6 c in fine.

8. Afslutning

Stud.jur. Ulrik Graff Rasmussen har været forfatteren behjælpelig med at slå nyeste domspraksis op. Han bemærker, at forfatteren er noget spids i de følgende bemærkninger, som derfor står for den ældre forfatters egen regning og risiko.

Forfatteren beklager, at artiklen er blevet så lang, men det har bl.a. sammenhæng med det faktum, at der for forsvarere bliver færre og færre spritsager, så det bliver vanske-

⁵⁾ Færdselsstrafferet er på mange måder et pudsigt område. Der er ikke mange andre steder, hvor domme, der går 16 år tilbage, tillægges betydning ved strafudmålingen.

ligere løbende at holde sit omelethåndslag ved lige. Tidligere kunne man have 30-40 sager om året. Nu kun nogle få og til gengæld generelt mere vanskelige. Forfatteren havde således sin seneste spritsag i sommeren 2000. Det har alt sammen noget med procesøkonomi at gøre. Det er billigst, hvis den sigtede selv kan vedtage sin straf og frakendelse, evt. efter samtale med den rare politimand. Er han tøvende over for den rare politimands forsikring om, at der ikke er noget at gøre - han må bare acceptere tingene som de er - kan han komme i retten, hvor den rare dommer vil fortælle ham det samme. Kun hvis han er meget genstridig, kan der blive beskikket advokat, dog ikke i sager alene om kørsel i frakendelsestiden.

Ikke at byretterne har fået mindre at lave. Kapaciteten optages blot af andre og mere vigtige sager end de, hvor folk kommer til at undvære deres kørekort i kortere eller længere perioder, med deraf følgende indflydelse på deres erhverv og indtjeningsmuligheder.

For spritsager er jo så nemme og standardiserede at gå til, ikke sandt ?

Landsforeningens Meddelelse 46/2001

Vold - Medvirken - Ansvar for et videre hændelsesforløb

Straffelovens § 23, § 24 og § 245

A og B var begge tiltalt efter § 245. A havde med et slag slået W i jorden, hvorefter B tildelte denne 5 støvlespark i hovedet med øjenskade til følge. Byretten fandt begge skyldige, da A blev på gerningsstedet og så B begynde at sparke ud mod W's hoved. Landsretten frifandt A for den videregående vold, da det ikke med den fornødne sikkerhed kunne fastslås, at der mellem A og B var en fælles forståelse om at udøve vold mod W, eller at betingelserne for i øvrigt at pålægge A et medvirkensansvar for B's vold var opfyldt. A fik nedsat straffen fra fængsel i 3 måneder til 40 dage (dissens for 60 dage) og alene efter § 244.

Ø.L. 20. afd. a.s. nr. S-4105-00, 26/3 2001

A på 19 og B på 17 år var tiltalt for overtrædelse af straffelovens § 245 ved om natten på gaden i forening at have udøvet vold af særlig rå, brutal eller farlig karakter over for W, idet A tildelte W et hårdt knytnæve- eller albueslag i ansigtet, som strakte W til jorden, hvorpå B, der bl.a. var iført tunge "buffalostøvler", tildelte den liggende og bevidstløse W ca. 5 spark i hovedet, alt hvorved W pådrog sig blodansamlinger i ansigtet samt en operationskrævende øjenskade på venstre øje med hospitalsindlæggelse og risiko for synstab til følge.

A erkendte at have givet W et slag i ansigtet og nægtede sig i øvrigt skyldig. B erkendte 1 spark i hovedet. Udover de tiltalte afgav fire vidner (dog ikke W) forklaring. Forklaringerne er alene gengivet i retsbogen.

Det fremgik bl.a. af en lægeattest, at der var et stort brud i bunden af venstre øjenhule, og større knoglestykker var skubbet ned i venstre kæbehule, ligesom næsen var brækket. Det var ikke efter operationen muligt at udtale, om der ville blive varigt mén.

Hverken A eller B var straffet af betydning for sagen.

Byretten lagde til grund, at de tiltalte med tre af vidnerne fulgtes fra en fest og ventede på et gadehjørne. W gik indenom gruppen. De tiltalte råbte et eller andet - uvenligt - efter W, der i første omgang ignorerede tilråbene, men da det fortsatte, vendte tilbage til gruppen og spurgte: "Hvad siger I?" samt at han nok havde set lidt sur ud. Herefter gav A ham et knytnæveslag, hvorved han faldt om og lå ubevægelig på ryggen på vejen. W havde ikke på nogen måde givet anledning til voldsudøvelsen.

Det fandtes godtgjort, at B herefter gav ham flere spark i hovedet. Det følgende er citat fra dommen:

"Efter voldens karakter, herunder at tiltalte, da han sparkede, var iført "buffalostøvler", findes forholdet omfattet af straffelovens § 245.

For så vidt angår de tiltaltes ansvar for voldsudøvelsen lægges til grund, at begge de tiltalte som ovenfor nævnt kom med tilråb til forurettede, at tiltalte B efter vidnet V's forklaring tog sin jakke af og gav den til hende, da tiltalte A lagde an til knytnæveslaget mod forurettede, samt at tiltalte A, som det efter bevisførelsen herunder til dels hans egen forklaring må lægges til grund, forblev på gerningsstedet i en periode efter sit slag og i hvert fald så længe, at han så, at tiltalte B gik frem mod forurettede og begyndte at sparke ud mod hans hoved. Herved findes han at have tilsluttet sig den videre vold mod forurettede.

På den ovennævnte baggrund finder retten således, at begge de tiltalte er ansvarlige for den samlede voldsudøvelse overfor forurettede, som ikke er gået ud over, hvad der måtte anses for påregneligt.

Straffen fastsættes efter straffelovens § 245 for tiltalte B's vedkommende til fængsel i 4 måneder, og for tiltalte A's vedkommende til fængsel i 3 måneder.

Der er ved strafudmålingen på den ene side lagt vægt på, at der er tale om uprovokeret, fuldstændig meningsløs gadevold med alvorlig skade til følge, og på den anden side på de gode oplysninger om de tiltaltes personlige forhold samt tiltalte B's alder. Der er ikke fundet grundlag for at gøre straffene helt eller delvist betingede, ej heller med vilkår om samfundstjeneste."

De tiltalte havde været varetægtsfængslet ved domsafsigelse i ca. 3 uger.

A ankede med påstand om frifindelse i det ikke erkendte omfang og i øvrigt om formildelse. Han erkendte sig skyldig i overtrædelse af § 244 ved at have tildelt W et hårdt knytnæve- eller albueslag i ansigtet, der strakte W til jorden.

Anklagemyndigheden påstod skærpelse.

Vidnet V forklarede yderligere bl.a., at hun og en veninde løb fra stedet, straks A havde slået. Da hun så sig tilbage og så B sparke, mener hun, at A var væk fra stedet. A overhalede dem umiddelbart efter.

W var indkaldt for landsretten, men huskede intet fra den pågældende dag.

Landsretten udtalte:

"Efter bevisførelsen for landsretten kan det ikke med den fornødne sikkerhed fastslås, at der mellem tiltalte og B har foreligget en fælles forståelse om, at der skulle udøves vold mod W, eller at betingelserne for i øvrigt at pålægge tiltalte et medvirkensansvar for den af B udøvede vold er opfyldt. Tiltalte findes herefter alene skyldig i overensstemmelse med sin erkendelse, idet bemærkes, at der ikke er tilstrækkelige holdpunkter for at antage, at de skader, som påførtes W, kan henføres til den af tiltalte udøvede vold.

Tiltaltes slag, der var aldeles uprovokeret, blev ført med en sådan kraft, at forurettede faldt om på fortovet og mistede bevidstheden.

5 voterende stemmer for at fastsætte straffen til fængsel i 40 dage, medens 1 voterende stemmer for at fastsætte straffen til fængsel i 60 dage.

Der afsiges dom efter stemmeflertallet, således at straffen efter straffelovens § 244 fastsættes til fængsel i 40 dage.

Uanset oplysningerne om tiltaltes personlige forhold er der ikke grundlag for at gøre fuldbyrdelsen af straffen betinget.

Dommens bestemmelse om erstatningspligt for tiltalte over for W ophæves."

Landsforeningens Meddelelse 47/2001

Erstatning - Incest

Straffelovens § 210 og § 222, erstatningsansvarsloven § 26

T på 51 år dømt for samleje og anden kønslig omgængelse fra 1993 – 1998 over for datteren født i 1987. Fængsel i 3½ år. Torterstatning på 75.000 kr.

Retten i Odense SS 10.02562/00, 31/10 2000

T på 51 år var tiltalt for overtrædelse af straffelovens § 210, stk. 1 og 3, jfr. § 222, stk. 2, jfr. § 224, ved fra sommeren 1993 - 1998 mange gange at have haft samleje og anden kønslig omgængelse med datteren født i juli 1987, idet T i det første år befølte datteren i skridtet og stak fingre og vatpinde ind i hendes skede, ligesom han ved hjælp af et forstørrelsesglas kiggede på hendes kønsdel, hvorefter han fra omkring sommeren 1994 ca. 3 gange om ugen gennemførte samleje med datteren.

T var ikke tidligere straffet. Der var delvis erkendelse.

Sagen havde efter person- og mentalundersøgelse (ikke gengivet i dommen) været forelagt visitationsudvalget til vurdering af en mulig behandlingsdom. T var uegnet til at indgå i et ambulante behandlingsforløb.

På baggrund af forklaringer fra datteren sammenholdt med to vidners forklaring fandt retten tiltalen bevist, dog således at de seksuelle forhold kun (!) fandt sted ca. 1 gang om ugen. T blev fundet skyldig i de citerede bestemmelser.

Retten bemærkede vedr. erstatningen:

”Under hensyn til forurettedes alder, da overgrebene fandt sted, disses karakter samt til det lange tidsforløb tages den af forurettede nedlagte påstand om erstatning for tort til følge som nedenfor bestemt.”

Beløbet blev udmålt til 75.000 kr.

- oo0oo -

Der henvises i øvrigt til oversigtsartiklen i Lf.Medd. 103/2000.

Forsvarerbeskikkelse - Salær, forbehold for rejsetid og transportomkostninger

Retsplejelovens § 336 c, stk. 3

Den københavnske advokat R bad om at blive beskikket i en sag i Helsingør uden betingelse om, at han skulle frafalde godtgørelse for rejsetid og transportomkostninger. Byretten afslog, da der måtte formodes at komme et stort antal anmodninger fra advokater, som på grund af medieomtale var blevet landskendte, hvilket kunne føre til udsættelse af sagerne. Landsretten omgjorde kendelsen under henvisning til den relativt beskedne afstand fra København til Helsingør, hvorfor beskikkelsen ikke burde betinges af forbehold vedrørende rejsetid og transportomkostninger.

Ø.L. 20. afd. kære nr. S-1083-01, 30/3 2001

R bad byretten frafalde betingelsen om, at forsvareren frafalder krav mod statskassen om godtgørelse for rejsetid og transportudgifter. Resten er citat af kendelsen:

"Dommeren bemærkede, at forbeholdet er i overensstemmelse med rettens praksis, hvorefter der som udgangspunkt tages forbehold, og dette kun frafaldes, såfremt der er særlige grunde for, at tiltalte ønsker en advokat uden for retskredsen beskikket. Således har retten nylig under efterforskningen i en sag om børnemishandling beskikket en københavnsk advokat for den sigtede uden forbehold om godtgørelse for rejsetid og transportudgifter, fordi dommeren var bekendt med, at den pågældende advokat bistod sigtede under en sag om tvangsfjernelse af barnet i Børne- og ungeudvalget.

Rettens praksis er blandt andet begrundet i, at der, såfremt forbehold ikke tages, må formodes at komme et stort antal anmodninger om beskikkelse af nogle københavnske advokater, som på grund af medieomtale er blevet landskendte. Beskikkelse af disse advokater vil ofte medføre udsættelse af domsforhandlingen og forlængelse af afgørelsestiden i straffesagerne, fordi disse advokater typisk er så optagne, at de ikke kan påtage sig domsforhandlingen indenfor rettens korte berammelsestid.

I nærværende sag blev domsforhandlingen omberammet fra den 9. marts 2001 til den 30. marts 2001 på grund af forsvarerskift til advokat R.

Der afsagdes herefter sålydende

K E N D E L S E:

I nærværende sag er der ikke oplyst særlige grunde for, at forsvarerhvervet bør varetages af advokat R, hvorfor

b e s t e m m e s:

Rettens betingelse om frafald af krav mod statskassen om godtgørelse for rejsetid og transportudgifter fastholdes."

Kendelsen blev påkæret med kæreskrift. Byretten henholdt sig til den trufne afgørelse. Landsretten udtalte:

"Efter sagens karakter sammenholdt med den relativt beskedne afstand fra København til Helsingør, findes det ikke at kunne kritiseres, at tiltalte har anmodet om, at advokat R beskikkes som forsvarer, hvorfor beskikkelsen ikke bør betinges af forbehold vedrørende rejsetid og transportudgifter."